

Betænkelighed, at han skal paatage sig Udredelsen af et een Gang for alle faffat aarligt Pengebeløb i Stedet for den nuværende Kornafgift, uden at han kan vide, om de kommende Kornpriser ville blive ligesaa høje som den sidste Tids, naar man kun udstrækker den over 24 Aar, og at han tilmed maasse skal udrede den med et større Beløb end hidtil, for at fremskynde den fuldstændige Afdragelse af Tiendegjælden. Ved en Lov i denne Retning vil han desuden tabe enhver Udfigt til en lignende Udjevning af den nuværende Tiendeulighed som den, der fandt Sted med Hensyn til Hartførsuligheden, hvad ellers maa være et fuldt berettiget Krav. Men paa den anden Side beregnes den Erstatning, han skal yde paa en til Hartførsuligheden svarende Maade, og Tiendommen frigjøres efterhaanden for en Byrde, der er meget trykkende, og hvis Størrelse ved Kornprisernes øjeblikkelige Stigning kan forøges paa en Tid, da den paa Grund af en daarlig Høst allermindst kan bæres. Ved Frigjørelsen vil Tiendommens Omsætning lettes, og deres Værdi forøges saa meget, at ikke blot Faren for nedgaende Kornpriser, hvorved Erstatningssummen kunde komme til at overstige Tiendeydelsens senere Værdi, men at ogsaa den midlertidig forøgede Byrde vistnok vil opveies deraf.

Svad endelig Staten angaar, da vil den gjøre et betydeligt Offer ved Oftergivelsen af den aarlige Skat, men ikke blot vil Samfundets Værdier stige ved at befries for trykkende og unyttige Baand, men en Kilde til stadig Utilfredshed over gammel Forurettelse vil for bestandig blive standset. Ved det første Tilfælde kan Staten i de mange Tilfælde, hvor den selv endnu er Tiendeeter, synes at lide et aarligt Tab af en Femtedel af Tiendens nuværende Beløb, og dette maatte være den saa meget mere føleligt, som den anvendes til offentlige Formaal, Konning af Geistlige, Underhold af Universitet, lærde Skoler osv.; men det maa erindres, at Tiendens Værdi nu langt rigeligere end oprindeligt fyldestgjorde Formaal, hvorpaa den er beregnet, og at det formentlige Tab maasse slet ikke kommer tilstede, idet der kommer en bestemt aar-

lig Indtægt i Stedet for en bestandig Afkøbtende; saa at det ikke kan forudsiges, om det bliver til Tab eller til Binding. Der opnåes desuden en større Sikkerhed for den hele Statshusholdning, og de geistlige Embedsmænd befries for den for deres Stilling høist uheldige Skatteopkrævning, saa at der vist kan være flere af dem, som gierne strax modtage den nye, bestemte Pengeløn i Stedet for den gamle, stadig Afkøbtende Tiende; men i ethvert Fald vil ingen af dem kunne beklage sig, naar Forandringen først træder i Kraft for de enkelte Embeder, efterhaanden som de blive ledige. Desuden maa det ikke glemmes, at Staten er særlig forpligtet til at bringe Offre i denne Sag; thi ikke blot er det den, som har paalagt denne Skattebyrde, men ogsaa den, der senere har hævet den for visse Klasser af Tiendomme og fundet sig i, at de tilsvarende Forpligtelser for de Børgere, som ikke havde Fordeieendomme, enten ere faldne bort eller bleve staaende paa et Trin, hvor de slet ikke længere svare til Tiendebyrden; ligesom det tillige er den, der har berøvet Tiendeafgiften en stor Del af dens oprindelige Bestemmelse og tilladt, at Retten til at oppebære den blev Ojensstand for Kjøb og Salg. Vi se derfor ogsaa, at andre Stater, hvor en lignende Udsvælgning har fundet Sted, har gjort laigt større Offre, end her foreslaas, for at frit Børgerne for denne middelalderlige Levning, ja endog som i Frankrig og Spanien har aldeles eftergivet den uden nogen Erstatning. Der har man været langt fra at hylde den Grundsætning, som man nu saa ofte kan se fremsat, at Tienden kun er en Prioritet i den Enkeltes Tiendom, hvis Oftergivelse vilde være en ligefrem Foræring paa de øvrige Børgeres Beføstning. Man har der ikke glemt, at den nuværende Slægt ikke kan udrydes af Forbitnelsen med alle de foregaaende, og at den nuværende Alighed i de enkelte Samfundsklassers Formueskaar for en Del stammer fra de tidligere uretfærdige Regjeringsforanstaltninger, hvorfor der paahviler det hele Samfund et Ansvar. Flertallet kræver, som paavist, langt fra saadanne Offre fra Statens Side, men andre Folks Exempel kan dog opfordre til i dette Forhold at gaa frem